

ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ-гр.СМОЛЯН
ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ
"ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – КЛИСУРА"

гр.Клисура, ул. „20-ти Април” №26 Email: dgsklisura@ucdp-smolian.com

Одобрил:

/Директор ДГС „Клисура“: инж. Атанас Стойнев/

АНАЛИЗ

**НА ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ И ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ И СОЦИАЛНИ
ВЪНШНИ ЕФЕКТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП ДС-КЛИСУРА-2020г.**

I. Увод

През 2020год. няма промяна в собствеността на горите, както и промени в начина на ползване. Общата площ на горските територии, стопанисвани от ТП ДГС „Клисура” е в размер на 17683.2 ха, разпределени по вид собственост

- държавна собственост-17428.7 ха.
- общински гори-161.9ха.
- физически лица-92.6ха..

Данните са на база Горскостопански и Ловностопански план за Държавните горски територии на ТП „ДГС-Клисура”/част Клисура/ за периода 2016-2025год. Утвърден със Заповед на ИАГ №928/13.10.2017година.

-Обща площ на стопанисваната територия включена в обхвата на сертификата – 17418.60ха *Забележка: /10,10ха. е площ извън обхвата на сертификата/*

През 2020г. няма издавано Решение за промяна на предназначението на гори и земи от ДГТ. Няма текущи реституционни съдебни спорове за територии стопанисвани от ДГС. На територията на стопанството не са идентифицирани и случаи на разрушаване/нарушаване на обществена/ частна инфраструктура в следствие движение на тежкотоварни камиони извършващи превоз на дървесина.

Извършените горскостопански дейности на територията на ДГС „Клисура” през 2020 година са в следните направления: лесокултурни дейности, дърводобив, добив на недървесни горски продукти, поддръжка на горски пътища.

1.Извършените лесокултурни дейности са както следва:

Защита на горски територии:

-Поддържане на съществуващи минерализовани ивици-16 046л.м на стойност 3667.00.
Отчетени са:-поддържане на стари минерализовани ивици/ ръчна обработка/-1800л.м. на стойност 980лв.;

-поддържане на стари минерализовани ивици/ механична обработка- със собствен трактор/- 14246л.м

Противопожарни депа: Планираните средства са в размер на 1 400.00 лв. Отчетени са 82.90 лв.- за техническо обслужване/ профилактика и поддръжка/ на прахови пожарогасители.

Стопанисване:-Маркиране ЛСФ 2021г. Планувани са 47000 куб.м. за 27 966 лв. Отчетени са 47 416 куб.м. ,като изразходваните средства са в размер на 24 479.54 лв.

Извършените лесокултурни дейности са изпълнени със собствени работници-маркиране и след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии-държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти. Изпълнението на дейностите е извършено при спазване на действащата нормативна уредба.

Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2020 до 31.12.2020 година е както следва: Общо дърводобив: 32 256.00 куб.м. в т.ч. Изпълнението е на 87%,спрямо заложения разчет на годината. Добити със собствени работници-са общо 7579.00 куб.м. лежаща маса.

II. Анализ на негативните въздействия

При извършване на настоящия анализ бяха взети под внимание, като примери, следните типове **негативни екологични външни фактори**: замърсявания в следствие на горскостопанските дейности; унищожаване на някои видове организми; влошаване състоянието на някои групи и популации на видове; унищожаване на екосистеми; влошаване състоянието на екосистеми; негативно въздействие върху водните ресурси; свлачища или унищожаване на горски пътища; уплътняване и ерозия на почвата; залесявания с неподходящи видове/ влошаване на здравословното състояние на насажденията, увеличаване риска от пожари, влошаване на екосистемните функции, разпространение на инвазивни видове/; намаляване на устойчивостта на насажденията и горските екосистеми по отношение на биотични и абиотични фактори; предписания от проверки на други административни органи относно изпълнението на горскостопанските дейности;-трансформация от горски територии в негорски територии и др., както и следните типове **негативни социални външни ефекти**: незадоволяване на нуждите от дървесина; ограничаване на ползването по НДГП; ограничаване или неосигуряване на достъп до горски територии; нарушаване на правата на собственост и ползване; нанасяне на имуществени вреди негативно въздействие върху пътната и комуникационна инфраструктура, водопреностната и електропреностната мрежа; негативно въздействие върху обекти важни за местните общности/туризъм, рекреация, образование, религиозни и културни средища, места с историческа значимост и др./;

Примери за Негативни екологични външни ефекти :

Всяка една планирана горскостопанска дейност има риск да окаже някакъв процент негативен екологичен ефект. Затова ДГС взема мерки негативния екологичен ефект да бъде сведен до минимум или избегнат, като спазва принципите и изискванията на Националния стандарт по горска сертификация.

При провеждането на дърводобивни дейности неволно може да бъдат унищожени подходящи места за гнездене, леговища и убежища, да се влоши състоянието на някои екосистеми, да се наруши спокойствието на видовете, да останат несъбрани и разхвърляни остатъци от сечта или битови остатъци. За да се предотврати всичко това се прави проучване на ключови елементи в насаждениято, проучва се сегашното състояние

на видовете и разпространението им в локален , какви са основните тенденции в развитието им и какво е въздействието на стопанисване на горите върху тях. Проучва се състоянието на редките и застрашени екосистеми и местообитания. Във всеки технологичен план се отразяват местата за събиране на всички битови и промишлени отпадъци и изнасянето им извън горски територии, като се изхвърлят на определените за това места. за да се предотврати замърсяването на водоизточниците се вземат мерки за опазване, извършва се инвентаризация и постоянен мониторинг на водните течения, водните тела, крайречните зони и тяхната екологична свързаност. При установяване на влошаване и деградация на водните тела се вземат мерки за опазване, извършва се мониторинг, на водните течения крайречни зони и тяхната екологична свързаност. При наличие на свлачища или унищожаване на съществуващи горски пътища в следствие на поройни дъждове, пътищата се ремонтират до възстановяването им. Ако се установи уплътняване и ерозия на почвата в следствие на претоварване на транспортните средства при превоза на дървесина, щетите се отстраняват своевременно. При продължително влошени атмосферни условия-завишена влажност, не се допуска транспортиране на дървесина при силно преовлажняване на горските пътища с цел недопускане на повреди от ерозия и уплътняване на почвите. При извършване на горскостопански дейности се вземат мерки за опазване на туристическите маршрути. През 2020 г в ТП ДГС-Клисура не са констатирани унищожаване или влошаване състоянието на видове и екосистеми, негативни въздействия върху водните ресурси, замърсявания в следствие на горскостопански дейности, свлачища или унищожаване на горски пътища, уплътняване и ерозия на почвата.

При наличие на постоянни водни течения, преминаващи през или по границата на насажденията предвидени за сеч, се оставя 10-15 м буферна зона, която се отразява в карнет-описа и технологичния план на насаждението и се описват мерки за опазване на водното течение. През изминалата година не са констатирани повреди на водни ресурси в резултат на горскостопанската дейност. Преди маркиране на всяко едно насаждение (ДГТ) на територията на ТП "ДГС - Клисура", границата му се обхожда с GPS-устройство и се отбелязва на терен. През последните години тази практика дава добри резултати и се избяга навлизане в съседни имоти. От проведените горскостопански дейности не са констатирани неблагоприятни въздействия върху съседни имоти или инфраструктура. Горските пътища, по които се транспортира дървесина се поддържат в добро състояние. При повреда се извършват текущи ремонти с техника на стопанството. Също така при валежи не се извършва транспортиране на дървесина с цел опазване на пътищата. През изминалата година не са констатирани повреди от природни бедствия в резултат на горскостопанската дейност. Не са постъпвали сигнали за отрицателно въздействие от проведените горскостопански мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси в и в съседство с горските територии-държавна собственост

Негативни социални външни ефекти :

През 2020г. няма издавано Решение за промяна на предназначението на гори и земи от ДГТ. Няма текущи реституционни съдебни спорове за територии стопанисвани от ДГС. На територията на стопанството не са идентифицирани и случаи на разрушаване/нарушаване на обществена/ частна инфраструктура в следствие движение на тежкотоварни камиони извършващи превоз на дървесина. За осигуряване безопасността на местното население и туристите сечищата се маркират с обозначителни табели. Местното население е информирано за периодите и местата на провеждане на сечите ,чрез информационни писма, изпратени до кметствата и поставени на информационните табла на кметствата по места .

За да не се прогонва дивеча, заради горскостопански мероприятия провеждани по време на ловностопански дейности, ловните дружинки предоставят график, за местата и времето, в което ќе ловуват и горскостопанските мероприятия в тези райони се ограничават. не се водят сечи в близост до обитаеми леговища и убежища, както и в периода на гнездене и отглеждане на малки на съответните видове с висока конзервационна стойност/ спазва се изискуимият буфер орeделен в Практическото ръководство и описан в мерките за опазване на съответните видове в доклада за ГВКС. За растенията с висока конзервационна стойност се спазват препоръки и указания за стопанисване.

За дейностите по опазване на горските територии са определени служители от стопанството, на които са им поверени, със заповед на директора, охранителни участъци, за които отговарят. Със заповед на директора се определят и изготвят графици за дежурните служители през празничните и почивните дни. Има изготвени процедури за реагиране и създаване на спешна организация и потушаване на горски пожари. За отчетния период са осигурени средства за поддържане на 16046л.м съществуващи минерализовани ивици. На територията на стопанството за 2020г. е регистриран 1 брой горски пожар. Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ДГС, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ДГС в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото,. Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба Пожарна безопасност и защита на населението.

През 2020г. са извършени множество проверки на обектите за добив на дървесина, по време на ловни излети, на МПС-та транспортиращи дървесина, на защитени територии и др. На обектите за добив на дървесина са съставени констативни протоколи по дисциплината на ползването. В повечето случаи се касае за несъбрана вършина и висока сеч. Също така регулярно се попълват и чек-листи за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване изискванията за изпълнение на горскостопански дейности от извършени периодични проверки. При тях няма констатирани големи нарушения. Дадени са препоръки за редовно осигуряване на предпазни ръкавици и поставяне на табели „Внимание води се сеч“. До края на годината са съставени 35бр. акта по ЗГ, по ЗЛОД няма констатирани. Извършени са 539проверки на ловци, 42 бр., за други физически лица ,14бр. проверки за обекти на дърводобив. Общо 595 бр. -извършените проверки за 2020г. са с 96 броя повече от предходната 2019г.

През 2020г. са извършени планови проверки по документи и на терен от експерт контрольори на ЮЦДП-Смолян. От съставените протоколи става ясно, че дейностите извършвани от ДГС-Клисура са извършени съгласно националното законодателство и няма констатирани големи нарушения. През годината са извършени проверки от ръководния състав на ДГС на ЗМ „Върлищница“ и „Борсук кая“. Дадени са предписания за почистване и опресняване на информативните табели. Разходите по това са предвидени в следващия финансов план./2021г./. Също са извършени и почиствания в землището на село Слатина, м. Белина и в землището на с. Христо Даново местност „Корфийски път“ и „Коджа дере“. Поставени са предупредителни табели, съвместно с кметствата по населени места.

Следва да се отбележи, че ДГС „Клисура“ е посочено от РИОСВ като единственият позитивен пример от горските стопанства в района по отношение транспортирането до РИОСВ или до спасителен център на ранени животни

III. Анализ на положителните въздействия

А/Примери за позитивен социален външен ефект

3.1 ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Участието в местни инициативи и осигуряването на подкрепа за местната общност под различни форми е важен инструмент за поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ДГС и местната общност.

Съществен проблем произтича от изискването на законодателството, изразходването на средства от страна на стопанството, да става чрез открити процедури и така, дори да има желание у ръководството, възможността за финансиране на подобни инициативи е лимитирана. При все ограниченията, ДГС „Клисура“ е сред активните в подпомагане на местната общност. В изключително позитивна светлина могат да бъдат изтъкнати усилията за подпомагане на местни събития като Празника на картофа и празника на патриотичната песен, даряването на коледни елхи и фиданки, осигуряването на дървен материал за институции, училища, детски градини. Изтъква се и подкрепата към Професионалната гимназия по икономика в гр. Клисура.

3.2 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ДГС е на изключително добро ниво. Особено положителни в своите оценки в това отношение са представителите на институциите и местните кметове.

Не са констатирани и съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДГС по постъпили искания по Закона за обществен достъп до информация.

3.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДИТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

Като цяло това е най-видимата и оценяваната част от дейността на ДГС „Клисура“, а поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев (почти на 100%), тя и в бъдеще ще бъде ключова за определяне на отношението на местните хора, местните кметове и общинска администрация към ДГС.

Към момента няма индикации за съществуващи съществени проблеми в тази област-местното население е осигурено с необходимите количества. Възможностите за осигуряване им са две – закупуването им от склад или индивидуалното им добиване (по тарифа на корен), което значително намалява цената. Желаетелите да добиват сами дървата си като цяло намаляват. Кметът на съответното населено място изготвя списък на правоимащите (до около 10 м³ на домакинство) на базата на който ДГС прави справка за възможното ползване и определя обекти за съответната година.

Задоволяването на местното население с дървесина и най-вече дърва за огрев, и в бъдеще ще остане сфера от дейността на ДГС с висока степен на социално въздействие, като двата основни фактора влияещи върху чувствителността на хората по проблема са количествата и цената. На този етап проблеми с наличните количества не са отчетени.

3.4 ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОМИНЪК

ДГС “Клисура” като работодател

Към началото на 2020 г. ДГС “Клисура” осигурява директна заетост на 63 човека в т.ч. на ръководни длъжности, лесничей, горски стражари и др. Имиджът на стопанството като работодател е изцяло позитивен обусловено до голяма степен от осигуряването на заплати над средните за района, редовното заплащане, изплащането на социални и здравни осигуровки при това върху цялата заплата, гарантирани привилегии като отпуск и болнични, осигуряването на работно облекло, дърва за горене, дървен материал и др.

Служителите на стопанството до голяма степен се чувстват “защитени от държавата”, за което способства и подписаният Колективен трудов договор.

Задълженията и отговорностите на служителите са регламентирани в подробно разписани Длъжностни характеристики, осигурени са начални и допълнителни обучения по отношение изпълнението на конкретните им задължения свързани с правилно провеждане на дейностите, съгласно ЗГ и Горскостопанския план. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда.

През последните години в ДГС “Клисура” няма случай на сериозни трудови злоупотреби. Има сключен договор със служба по трудова медицина с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд и е налице изготвена Оценка на риска за различните позиции.

3.5 ВЪЗЛАГАНЕ НА ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ.

Възлагането на дейностите в горските територии - дърводобив става съгласно разпоредбите на Закона за обществените поръчки и специална Наредба, която най-общо следва принципите на свободната конкуренция. По силата на Закона за горите, ДГС може да предостави до една трета от годишното си ползване на дървесина за добив или за преработване на местни фирми, което се оценява положително от последните, макар и да е налице желание за допълнителни гаранции този дял да бъде още по-голям. На практика, половината от фирмите работещи на територията на стопанството са местни.

Дърводобивните фирми, като цяло гледат позитивно на работата на стопанството, имат добра комуникация с ръководството и служителите му и основната част от негодуванията им са свързани с изисквания произтичащи от националната нормативна уредба, която ДГС трябва да прилага. Болшинството от фирмите са малки и поставени в условията на свободна конкуренция се чувстват уязвими. Не са рядкост случаи на нелоялна конкуренция на местно ниво, но външните фирми са онези, които притесняват местните предприемачи.

Основен проблем за фирмите е липсата или лошото състояние на съществуващата горскопътна мрежа. Така на практика често се случва подизпълнителите по дърводобива сами да ремонтират даден път с оглед осигуряване на достъп до обектите за дърводобив без това да е включено в договорите им (там е включено само изграждането на технологичните пътища).

Фирмите изразяват недоволство и по отношение на често променящата се нормативна уредба и то в техен ущърб. Така например се оценяват въведените изисквания за наличие на GPS система в транспортните средства, позволяваща тяхното следене в реално време, като мярка за ограничаване на незаконния дърводобив. Недоволството е свързано преди

всичко с необходимостта от допълнителни инвестиции и увеличаване на произтичащата административна тежест. По подобен начин, с изменението на поднормативната уредба към ЗГ е увеличена плътността (на 60 %) на дървата в 1 м³, а реално тя според фирмите е значително по-малка във фигурите обявявани на търг. Това на практика според предприемачите означава индиректно увеличаване на цената на дървата.

Сред местните фирми битува и мнението, че бидейки ангажирани в добива на дърва, те изпълняват и социална функция, за което те не се възмездявани.

3.6 ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ РЕСУРСИ

Паша Територията на ДГС „Клисура“ се използва за паша“.

не бяха идентифицирани съществуващи или потенциални негативни социални въздействия в следствие дейността на ДГС по осигуряване на паша.

Събиране на недървесни горски продукти-Нивото на зависимост на местното население от събирането на недървесни горски продукти е сравнително слабо и този поминък не следва да се счита за безалтернативен. Ангажираността в този вид дейност има ясно изразен сезонен характер, варира през годините в зависимост от наличния ресурс и е с по-ясно изразена активност на населението от Розино. В общината има регистрирани няколко изкупвателни пункта, по-големите от които са „Галина Ненова Ненова“- гр. Карлово, ЕТ „Еделвайс - Стойчо Стойнев“ - с. Хр. Даново, ЕТ „Милови“ – гр. Клисура. Всички те работят с партньори от чужбина и основната част от продукцията е за износ (особено що се касае до гъбите). Предприемачите считат, че взаимоотношенията с ДГС са на добро ниво каквато е и комуникацията между двете страни.

Не са констатирани и проблеми с ограничаване на достъпа за събиране на недървесни горски продукти за лично ползване.

Б/ Примери за позитивен екологичен външен ефект

3.6.1 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ

За възпроизводство на горите на територията на ДГС „Клисура“ се разчита почти изцяло на естественото възобновяване, с което са съобразени и прилаганите лесовъдски системи. Залесяването е съвсем ограничено поради малкото налични площи. При анализа на тези сфера на дейност на ДГС не се констатира негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство.

3.6.2 ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ

Водоохранните функции на горите са добре известни сред обществото и ясно се осъзнава, че от адекватното управление/ ползване на горските територии в голяма степен зависи количеството и качеството както на водите за битови нужди така и на тези за напояване. За територията на ДГС „Клисура“ не са констатирани проблеми с водоснабдяването произтичащи от една или друга горскостопанска дейности (напр. сеч във вододайна зона). Проблеми не се очаква и в бъдеще, тъй като основната част от водните ресурси за битови нужди идват от Стара планина, а дейността на ДГС е съсредоточена в Средна гора. Според местното ВиК дружество ДГС е напълно наясно със ситуирането на санитароохранителните зони в ДГФ и режимите в тях, последните се спазват, и е налице добра комуникация между двете организации.

От Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ също бе изтъкнато, че сътрудничеството с ДГС по въпросите свързани с управлението на водите е на добро ниво, но би било добре изпращаната информация да бъде в ГИС среда.

3.6.3 ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ

Опазването на горските територии от страна на ДГС се осъществява 2 направления по силата на Закона за горите: предотвратяване и установяване на нарушения. Обект на тази дейност са опазването на териториите от незаконни ползвания и увреждания; спазването на правилата за сеч и другите ползвания от горите; следене за спазването на противопожарните правила и/или предприемане на действия за ограничаване и потушаване на разразили се пожари; следене за появата на болести, вредители и други повреди; опазване на защитените видове животни и растения и следене за спазването на режимите на защитените територии и защитените зони и др. Задължение на служителите на ДГС е при установяване на данни за извършване на престъпления, свързани с дейностите в горите незабавно да сигнализират органите на МВР и РДГ - Пловдив и да съдействат за тяхното разкриване. Освен от служители на стопанството, контролът се осъществява и от РДГ – Пловдив чрез мобилни групи.

В охраната на горите пряко са ангажирани 12 бр. горски стражари. В длъжностните характеристики на старши лесничейте, помощник лесничейте, лесничейте, заместник директора и директора на стопанството също са включени задължения по охрана.

По общо мнение, проблемът с браконьерството на територията не е сериозен и случаите са ограничени. Положително се оценяват и действията на ДГС в тази насока

За дейностите по опазване на горските територии са определени служители от стопанството, на които са им поверени, със заповед на директора, охранителни участъци, за които отговарят. Със заповед на директора се определят и изготвят графици за дежурните служители през празничните и почивните дни.

3.6.4 ПРЕВЕНЦИЯ И БОРБА С ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ

Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ДГС, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ДГС в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото, макар и често усилията на служителите на горите за потушаването на даден пожар да остават на по-заден план.. Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба Пожарна безопасност и защита на населението. Осъществява се денонощно наблюдение на горските територии и има сформирана група за бързо реагиране.

Като по-съществени проблеми могат да бъдат определени липсата на достатъчна и в добро състояние горско-пътна мрежа и липсата на адекватни технически средства за борба с пожарите в силно пресечените горски терени, което често затруднява борбата с пожарите и своевременното им локализиране.

Има изготвени процедури за реагиране и създаване на спешна организация и потушаване на горски пожари. За отчетния период са осигурени средства за поддържане на 16 046л.м съществуващи минерализовани ивици. На територията на стопанството за 2019г. са регистрирани 2 броя горски пожари. През 2020г. са извършени множество проверки на обектите за добив на дървесина, по време на ловни излети, на МПС-та транспортиращи дървесина, на защитени територии и др.

През 2019г. са извършени планови проверки по документи и на терен от експерт контролори на ЮЦДП-Смолян. От съставените протоколи става ясно, че дейностите извършвани от ДГС-Клисура са извършени съгласно националното законодателство и няма констатирани големи нарушения. През годината са извършени проверки от ръководния състав на ДГС на ЗМ „Върлишница“ и „Борсук кая“. Дадени са предписания за почистване и опресняване на информативните табели. Разходите по това са предвидени в следващия финансов план./2020г. /.След сигнал от кметство Клисура през м. май за замърсяване на местност „Зли дол“ са предприети мерки за почистването му. Също са извършени и почиствания в землището на село Слатина, м. Белина и в землището на с. Христо Даново местност „Корфииски път“ и „Коджа дере“. Поставени са предупредителни табели, съвместно с кметствата по населени места.

Следва да се отбележи, че ДГС „Клисура“ е посочено от РИОСВ като единственият позитивен пример от горските стопанства в района по отношение транспортирането до РИОСВ или до спасителен център на ранени животни.

3.6.5 ПОДДЪРЖАНЕ НА РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ТЯХ

Територията на ДГС "Клисура" е сравнително богата на биологично разнообразие. На територията на стопанството са обявени две защитени територии – защитени местности, „Борсук кая“ и „Върлишница“, по Закона за защитените територии и 5 защитени зони (3 зони за опазване на местообитанията, 1 зона за опазване на местообитанията на птиците и 1 обща зона) по Закона за биологичното разнообразие.

В обхвата на ДГС-Клисура са определени територии с Висока Консервационна Стойност както следва :

- ☐ **ВКС1 - Разнообразие от видове.** Концентрации на *биологично разнообразие** вкл. ендемични, *редки**, *защитени** и *застрашени** от изчезване видове, с глобално, регионално или национално значение*.
- ☐ **ВКС2 – Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт*.** *Непокътнати горски ландшафти**, големи *екосистеми** на ниво *ландшафт** и мозайки от *екосистеми** с глобално, регионално или национално значение*, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обилие.
- ☐ **ВКС3 - Екосистеми и местообитания*.** Редки, защитени или застрашени от изчезване *екосистеми**, *местообитания** или *рефугии**.
- ☐ **ВКС 4 - Екосистемни услуги от критично* значение*.** Основни *екосистемни услуги** от *критично** (незаменимо) значение в определени ситуации вкл., *опазване** на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.
- ☐ **ВКС 5 - Основни потребности на населението.** Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на *местните общности** и *коренното население** (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие.
- ☐ **ВКС6 - Културни ценности.** Места, ресурси, *местообитания** и *ландшафти** от глобално или национално културно, археологично или историческо значение*, и/или от *критично** (незаменимо) значение* за традиционната култура на *местните общности** и *коренното население**, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение*.

На територията на ДГС-Клисура има 3 Защитени зони обявени по Директива 92/43/ЕЕС от 21 май 1992 година, за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна (наричана за краткост Директива за местообитанията):

- Защитена зона „Средна гора” с идентификационен код BG0001389, приета с решение №661/16.10.2007г. и актуализирана с РМС №811/16.11.2010г. с обща площ 6341.2 хектара, от които залесена 5179.0 ха и незалесена 1162.2 ха.

- Защитена зона „Централен Балкан - буфер ” – с идентификационен код BG0001493 приета с решение №802/04.12.2007г. и актуализирана с РМС №811/16.11.2010г. с обща площ 973.7 ха, от която залесена 674.0 ха и незалесена 299.7 ха.

- Защитена зона „Река Стряма“ с идентификационен код BG000429, приета с решение №122/02.03.2007г. и актуализирана с РМС №122/02.03.2007г. с обща площ 102.1 ха, от която залесена 91.9 ха и незалесена 10.2 ха.

Защитени зони по Директива 79/409/ЕЕС от 2 април 1979 година, за опазването на дивите птици (наричана за кратко директива за птиците):

- Защитена зона “Средна гора” – с идентификационен код BG0002054, обявена със Заповед №РД-273/30.03.2012 на МОСВ с обща площ 6044.1, от която залесена 4968.7 ха и незалесена 1075.4 хектара

- Централен Балкан BG00002128, приета с обявена заповед №РД-321/04.04.2013г. на МОСВ с обща площ 1162.5 хектара, от която залесена 5179.0 ха и незалесена 1162.2 ха.

На територията на ДГС „Клисура” попадат следните горски територии, които са обявени съгласно Закона за защитени територии /ДВ бр.133 от 11.11.1998г./

1. Част от национален парк „Централен Балкан“ - обявен като народен парк със заповед № 843/31.10.1991 г. на МОС (Обн., ДВ, бр. 93/1991 г.). Със заповед № РД396/15.10.1999 г. на МОСВ (Обн., ДВ, бр. 44/2000 г.) е прекатегоризиран и е променена площта. С решение № 522/04.07.2001 г. на МС (Обн., ДВ, бр. 66/2001 г.) е приет и План за управлението му.

1. Защитена местност "БОРСУК КАЯ"-обявена със Заповед №535/04.06.1986г./ДВ бр.47/1986г./ на КОПС като буферна зона на поддържан резерват „Чамджа“. прекатегоризирана със Заповед №РД-779 от 16.10.2007г. като защитена местност „Борсук кая“, с обща площ 47.7 ха, от която 43.8 ха залесена и 3.9 ха незалесена.

2. Защитена местност "ВЪРЛИШНИЦА"-обявена със заповед №3572/30.12.1966г. на МГПП за историческо място и прекатегоризирано със заповед №РД-327/31.03.2003г. На МОСВ-с обща площ 188.9 ха от която залесена 177.4 ха и незалесена 12.4 ха.

3. Защитена местност „Невида“ - обявена като буферна зона на резерват „Богдан“ със заповед № 730/30.07.1986 г. на КОПС (Обн., ДВ, бр. 68/1986 г.) и прекатегоризирана със заповед № РД-508/12.07.2007 г. на МОСВ (Обн., ДВ, бр. 72/2007 г.).

Поддържан резерват „Богдан“ - обявен като резерват със заповед № 775/29.03.1972 г. на МГОПС (Обн., ДВ, бр. 30/1972 г.), прекатегоризиран в поддържан резерват със заповед № РД-390/15.10.1999 г. на МОСВ (Обн., ДВ, бр. 99/1999 г.).

Паметник на културата „Зли дол“ с категория „Национално значение“ - позиция на въстаниците от 1876 г., обявен в бр. 43 от 1971 г. на Държавен вестник.

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1 ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и /или зони, както

и за ограничения, посочени в заповедите им за обявяване. Разработени са формуляри за мониторинг на видовете от ВКС 1.2.1.3 и местообитанията от ВКС3, за теренно попълване от лесовъдския състав. При подготовката на досиетата за насаждения включени в КЛФ, се отразяват ГВКС попадащи в съответния обект, като в последствие на терен служителите на ТП „ДГС-Клисура“ следят за правилното прилагане на мерките за опазване на съответното ВКС, и за видовете местообитания;-формуляр за мониторинг на биологичното разнообразие и ВКС 1.2-растения/застрашени, изчезващи и ендемични видове/ на територията на ТП „ДГС-Клисура“

Основната част от горите на територията на ТП „ДГС-Клисура“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности. Мониторингът на тези ГВКС, включва периодични наблюдения. Разработени са формуляри за теренно попълване, приложени са и снимки в доклада за ГВКС за правилно разпознаване на установените растителни и животински видове с консервационна стойност на територията на стопанството. При всяко изготвяне на карт-описа и на технологичния план се отразяват съответните видове ГВКС, към които се числи даденото насаждение. На база теренни наблюдения се дават предписания за изпълнение на горско стопанските дейности с цел съхраняване на установените консервационни стойности. На терен от служителите на стопанството се следи за правилно прилагане на поставените изисквания по отношение на ГВКС, на видове и местообитания. Анализът от извършения мониторинг до момента показва, че горите в обособените ВКС са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики на правилно поддържане и стопанисване. Стопанството прилага мероприятия за предотвратяване и свеждане на почвената ерозия в следствие на ГСМ до минимум. В насажденията с изведени сечи има налична и достатъчно количество мъртва /стояща и лежаща / дървесина. При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повялят и оставят като лежаща мъртва дървесина. Прилаганите лесовъдски мероприятия се съобразени с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.

Резултати от лесопатологични и лесозъщитни мероприятия

През 2020 година за държавните горски територии са подадени и регистрирани общо 120 броя сигнални листове за нападения и щети от биотични фактори и оценка на здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС Клисура“ От тях: за борова процесия 90бр.; за корояди- 30бр., а за абиотични 5 броя. От тях 2 броя за пожари/ шир/ и 3бр. ветровал /игл./ В насажденията, които са повредени от съхненя по игл. и корояди са изготвени план-извлечения, инвентаризационни описи или предписания от РДГ и в част от тях са проведени санитарни или принудителни сечи, други са останали за ползване през 2020г.

Ловностопанската територия на ТП „ДГС-Клисура“ е разделен на ДЛСР „Старопланински“ и три броя Дивечовъдни Участъци „Слатински“, Средна гора, и Стара планина и ловностопански райони, предоставени за стопанисване на ловно сдружение

ЛРД Карлово. Предоставените ловно стопански райони се стопанисват от съответните ловни дружини. ПЛСР Иганово, Клисурска, Кърнаре, Розино, Слатина, и Христо Даново. ДУ „Стара планина „ е предоставен за ползване на фирма изпълнител. От направените проверки за изпълнение на ловно стопанските мероприятия е установено, че се полагат необходимите грижи за дивеча, произтичащи от ЗГ и ППЗЛОД. За всички ловно стопански райони са раздадени контейнери за проба за Африканска чума по свинете /АЧС/. Извършват се претървания от служители по график в територията на четирите ГСУ, като всеки понеделник се докладва с рапорт. Всички предадени проби през 2020г. за изпитване на вируса на АЧС са отрицателни. На територията на стопанството има изградени места за първична обработка на отстрелян дивеч, както и ями за странични животински продукти ЖСП и ями за загробване, съгласно указания на ИАГ и изисквания на БАБХ.

За изминалата 2020г. е проведена **пролетна и есенна таксация на дивеч**. Данните показват, че е достигнат допустимия запас при повечето видове, обект на лов. Данните от мониторинга и таксацията посочват, че към 31.12.2020г. популациите от защитени и застрашени видове растения, животни и местообитания са стабилни за режима на опазване в който се намират.

Анализирайки данните по-горе може да се заключи, че ТП ДГС-Клисура приключва 2020г. **с позитивни екологични и социални външни ефекти** от своята дейност и управление. Като примери от това могат да бъдат посочени следните:

- осигуряване на питейна вода от добре поддържани гори във вододайни зони;
- осигуряване на чист въздух и микроклимат с лечебни качества;
- създаването на добри условия за съществуване на генетично и биологично многообразие в горите, които са стопанисвани по щадящ за природата начин и др.;
- поддържане на местообитания на множество видове;
- Поддържане на екосистеми;-
- залесявания с подходящи видове на мястото на настъпили природни нарушения;
- охрана на горски територии и ресурси;
- задоволяване на нуждите от дървесина, НДГП и лов;
- осигуряване на достъп до гората /за рекреация, туризъм, събиране на НДГП и др./ в следствие изграждането на горски пътища;
- осигуряване на добри условия за естетическа наслада;
- поддържане на туристически маршрути;

Изготвил:.....

/инж. Мария Арбова-лесничей -ДГС „Клисура“/